Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Berényi György:

A FIASTYUK UTCÁTÓL A GUBACSI HÍDFŐIG..

Kultúra-nézőben Budapest új lakótelepein

Forrás: Hétfői Hírek

1958.5.5.

(Hely) (Idő) (Köt. v. fűz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy 30f.8

Hely

Idő 1958

Személy

Helyszám

Manapság nem számít már csodának, ha valahól egy új város, lakónegyed „nő ki a földből". Tudott dolog, hogy Budapesten az új lakások ezrei épülnek. S bár ezekből nem jut még minden rászorulónak, mégis évről évre sok-sok családhoz köszönt be a várva várt, nagy öröm: szép, világos otthon, parkettás szobákkal, fürdőszobával, erkéllyel, a ház előtt játszótérrel, egyszóval az egészséges és kulturált élet számos feltételével.

A kulturált élethez azonban még egyéb is szükséges: lehetőség a művelődésre, a kultúra kincseinek élvezetére. Ennek megteremtése természetesen külön anyagi áldozatokat kíván, s emiatt gyakran jelentős nehézségekbe ütközik. Mennyire van meg — az ismert nehézségek ellenére — a kulturális élet lehetősége fővárosunk legifjabb, javarészt most születő negyedeiben? Ezt kutattuk városnéző sétánkon.

Zugló

A *Kerepesi úton* immár befejezéshez közeledik az építkezés. Az új lakótelepen mintegy 8000 ember talál otthonra, háromnegyedrészük már be is költözött. Impozáns látvány a terméskővel díszített, frissen vakolt házak sora, széles betonúttal, iskolával, önkiszolgáló-bolttal. Az *Aranykacsa* étteremben esténként népi zenekar muzsikál, a szomszédos cukrászda apró, ízléses asztalkái mellé hófehér pianinó hangja csalogat.

— *Kellemes hely mind a kettő* — ismeri el Kalapács Károlyné, az E/1. épület lakója. — *De például mozi, az nincs a közelben. Az iskolában vetítenek csak szombat-vasárnap, ósdi filmeket. Olvasnivalóért meg a Füredi utcai végállomásra gyalogolok ki, a szegényes mozgókönyvtárba... De azt beszélik, épül még valami kultúrházféle is a telepen...*

A szóbeszédből csupán annyi igaz — mint az ÁÉTI-nél közlik —, hogy épül majd a telepen egy *könyvtár*. Igaz, ez is valami.

A *Nagy Lajos király útján* már csaknem ezer új lakásban laknak. Ha a telep elkészül, lakossága meghaladja majd a tízezer főt. A LAKÓTERV-nél *most készül egy 700 személyes, szélesvásznú mozi előzetes terve;* építkezése 1960 előtt nem indulhat meg. Addig — a mozibarátok bizony utazgatnak egy keveset...

Angyalföld

A *Béke út—Fiastyük utcai* lakótelepen nincs ok effajta panaszokra. Szerencsére itt van a közelben a *József Attila kultúrház*, mozival, színházi előadásokkal, könyvtárral, klubhelyiséggel. De lám, itt még ezzel sem érték be! A Tomori köz 7. négyemeletes új épületének földszintjén külön *fiókkönyvtár* működik, ízlésesen berendezett kis olvasóteremmel. A könyvtár egyúttal *klub* is: látogatói sakkot, dominót, képeslapokat találnak az asztalokon, sőt kéthetenként ismeretterjesztő előadásokat is hallgatnak, filmvetítéssel egybekötve.

A Fiastyúk utca egyik új épülete a megszokottnál sokszorta nagyobb ablakaival hívja fel magára a figyelmet. Ez a *„művészház"*: minden lakásához tágas, világos *műterem* járul. A lakásokat azonban (az 1956. évi őszi önkényes lakásfoglalások jóvoltából) egy-két kivétellel *nem művészek* lakják. *Segesdy György* szobrászművész például — bár kiutalása az egész lakásra szól — a műteremben húzza meg magát feleségével, mert nem akar, miként sok társa teszi, „látogatóba" járni saját műtermébe. Nagyszerű intézmény ez a ház (a felszabadulás óta nem is épült több hasonló), üdvös szerepet tölthetne be a lakónegyed, az egész kerület életében, ha az illetékesek végre megoldanák a régóta húzódó ügyet.

Csepel

A gyorsvasút végállomásán messze túl, a *Csillagtelepen* több ezer lakosú telep épül. Mintegy ezerötszázan már bent is laknak. A lakótelepen, mint a kerületi tanács elnöke mondja, jövő év végére megnyílik a *könyvtár*, 1960-ban pedig a *klubhelyiség*.

A *Béke téri* — immár „öreg", csaknem egy évtizede épült — lakótelep csinos, modern házaiban semmiféle kulturális intézmény nem kapott helyet. Szórakozni ugyan lehet a közeli *Sportcsarnokban* is, de például *könyvtárat hiába keresünk a közelben.*

A Duna túlsó partján, a *Gubacsi-hidfőnél*, a lakótelep építkezése nagyjából befejeződött. Mintegy 3000 ember számára épült itt lakás, továbbá kétemeletes szép iskola, üzletek, vendéglő. *Könyvtár nincs, klubszerű helyiség sem*, ahol össze-összejönnének a helybeliek. *Mozi* van — ha ugyan annak lehet nevezni — egy lebontásra váró barak-épületben, alig 200 férőhellyel. (Az iskola tágas udvarán legalább tavasztól őszig lehetne filmvetítést, ismeretterjesztő előadásokat rendezni — de erre eddig nem gondoltak.)

Üllői út

Kőbánya és Ferencváros találkozásánál hatalmas, *25—30 ezer lakosú városnegyed* születik. A kőbányai oldalon már egy sor házban laknak. Kulturális életre egyelőre itt sincs lehetőség. Egy *könyvtárfiók* létesítéséről szó volt ugyan, de végül ez is kimaradt a tervekből. A legközelebbi moziig 5—6 megállót kell utazni a HÉV-vel. S a helyzet még így marad néhány évig. Amíg fel nem épül a lakónegyed nagyobbik fele, odaát, az Üllői út túloldalán. Ott, a telep központjában — a BUVATI fejlesztési terve szerint — *800 személyes filmszínház* létesül, *könyvtárral és klubhelyiséggel*, ezenkívül 19 hektáros *kultúrpark* sportpályákkal és nagy *szabadtéri színpaddal*...

*

A kép tehát elég változatos. Egyrészt azt mutatja, hogy államunk a mai szükös gazdasági viszonyok között is komoly erőfeszítéseket tesz az új, helyi kulturális centrumok szaporítására. Másrészt arra figyelmeztet, hogy az új lakótelepek tervezésekor, különösen a korábbi években, nem mindig fordítottak kellő figyelmet a kulturális élet feltételeinek megteremtésére. Pedig ez nemcsak szükséges, de gazdasági szempontból is célszerű: hiszen lényegesen kevesebbe kerül, mondjuk, egy új mozi létesítése, ha azt egy lakóház földszintjére tervezik, mintha külön építenék fel. Hasonló „beépítéssel" jóval olcsóbban hozhatnánk létre könyvtárakat és klubokat is (mint például a Fiastyúk utcai), ahol művelődhetnek, társadalmi életet élhetnek az új lakások boldog tulajdonosai.

Berényi György